

OBSCENUS

И зборот *obscēnus* е од оние културни зборови што влегоа во општиот европски и светски речник како неопходен и незаменлив термин, со она значење што го има подоцна во латинскиот јазик како најраширено („bestidan, sramofan“, v. M. Divković: *Latinsko-hrvatski rečnik*, s. v.). Но тоа значење што го има денес и кое беше најмногу раширено кај латинските писатели и поети не беше единствено ниту најстаро значење на латинскиот збор.

Етимологијата на овој збор не беше сигурна¹⁾ и до ден денешен мненијата на филолозите за потеклото и етимологијата на *obscenus* останаа поделени.

Уште старите филолози Варон, Фест, Присцијан и др. ни даваат разни претпоставки за неговата етимологија од кои неколку влегоа и во учените комбинации на филолозите од XIX и XX век. За овие претпоставки знае и познатиот по својот речник на II јазичи хуманист Калепинус²⁾, а кај Форчелини³⁾ ги наоѓаме собрани сите етимологизирања на старите филолози.

Стариот Ваничек⁴⁾ ја имаше усвоено етимологијата на *obscēnus* од *ob* и *scaevus*, што ја среќаваме уште кај Варона.⁵⁾ Е. Кокиа се определи за Фестовата етимологија аб *Oscis*(= *Opscis*).⁶⁾

1) V. Bréal – Bailly, *Dict. étym. latin.* (Paris 1886) s. v. *obscenus*, a, um 1^o de mauvais augure; 2^o affreux; 3^o obscène . . . — *Aucune des étymologies données par les anciens n'est certaine.* Cp. Ernout – Meillet³⁾, s. v.

2) Ambrosii Calepini *Dictionarium XI linguarum*, Basileae (s. a., — веројатно од 1616 година) s. v. *obscoenus*: unde dictum sit inter Grammaticos non convenit: alii enim a *coeno* deductum putant: alii a *canendo*: Varro a *scena*: Festus ab *Oscis*. Quicquid est usus obtinuit ut per *oe* diphthongum scribatur. Duas autem praecipue habet significationes. Aliquando enim obscoenum idem est quod inauspicatum . . . aliquando etiam idem quod turpe et immundum.

3) *Totius Latinitatis Lexicon opera et studio Aegidii Forcellini* . . . Tom. IV. (Prati, ann. MDCCCLXVIII) p. 353, s. v. *obscenus*.

4) A. Vaniček, *Griech.-lat. etym. Wörterbuch* (Leipzig 1877) p. 1040. (s. *savja*, *skavja* link).

5) Varro de L. L. 7, 96–97: Apud Matium: Obscaeni interpres funestique ominis auctor; *obscaenum* dictum . . . potest vel ab eo quod puerulis turpicula res in collo quaedam suspenditur, ne quid obsit, bonae scaevae causa *scaevola* appellata . . . Quare, quod dixi, *obscaenum omen* est omen turpe.

6) Според приказот на E. Cocchia, *Introduzione storica allo studio della letteratura latina*, Bari 1915 од F. Hartmann во *Glotta* IX 237. S. Pompei Festi de verborum significatione, s. v. *Oscum*.

Во најново време Хофман,¹⁾ како и неговиот претходник Валде, ја усвои етимологијата од *obs* и *saenum*, позната уште од стариот филолог Присцијан,²⁾ а францускиот филолог Ерну³⁾ смета дека зборот е етрурски и дојден во латинскиот јазик заедно со аугурската вештина.⁴⁾

Од сето што е речено и написано за формата, значењето и етимологијата на *obscaenus* сигурно е дека зборот во најстарите познати текстови бил документиран во формата *obscaenus*,⁵⁾ а не *obscaenus* или *obscoenus*,⁶⁾ и дека најстарото познато значење му е „*de mauvais augure, fatal, funeste*“⁷⁾ „*mali ominis*“, „*turpe omen*“,⁸⁾ што збори за тоа дека зборот можел да биде навистина земен од аугурската терминологија. Појдувајќи оттука, ние не можеме да се согласиме со Хофмана, кој повторно ја постави етимологијата од *obs* и *saenum*. Веројатно овие беа мотивите што го доведоа и Ерну да претположи дека зборот бил етрурски, сметајќи дека завршокот *-ēnus* (како кај зборовите *dossēnus*, *sociēnus*, *levenna*, *lanīēna*, *trasenna* etc.) и примената на зборот во аугурската вештина говорат за тоа.⁹⁾

1) Lat. etym. Wörterbuch von A. Walde, 3., neubearb. Aufl. von J. B. Hofmann, s. v. *caenum* (p. 131/2).

2) Prisciani grammatici Caesariensis Institutionum grammaticarum lib. IX 54 (ex rec. M. Hertzii) p. 489, 11 (=p. 872 P.): ... sicut 'obscaenus' ab 'obs' et 'caenendo' vel 'caeno' vel ἀπὸ τοῦ κοινοῦ, unde et 'inquino'.

3) A. Ernout, Les éléments étrusques du vocabulaire latin, dans PHILOLOGICA p. 29 (=BSL 30, 93): Mais l'adjectif *obscaenus* dont aucune étymologie satisfaisante n'a été donnée est peut-être à ranger dans cette série d'emprunts. Terme de la langue augurale, il se classe naturellement parmi les mots techniques que les Romains ont adoptés avec les disciplines elles-mêmes qui les employaient. — Cp. Ernout—Meillet³ s. *obscaenus*.

4) Дека зборот е земен од аугурската терминологија, во тоа се слагаат повеќето, а меѓу другите и J. B. Хофман (во Речникот, под *obscaenus*). Cp. Fest. s. *Oscum*: ... apud antiquos omnes fere *obscaena* dicta sint quae *mali ominis* habebantur. — Cf. Varro, l. c. (в. бел. 5 на стр. 294).

5) Тврдењето на J. B. Хофман и Хереус (cp. Et. Речник под *caenum*) дека е со *ae* „die beste Schreibung“ важи само за *saenum* а не и за *obscaenus*. Фактот што е зборот во горе спомнатиот речник напишан само во формата *obscaenus* а со ниеден збор не е нагостено дека традицијата знае за почеста форма *obscaenus* има само субјективна вредност и тенденција да ја направи поубедлива етимологијата од *ob* (*obs*) и *saenum*.

За нас е од значење фактот дека во најстарите текстови (кај Еније, Акије, Луцилие, Варон) зборот е употребен како епитет на *verbum* или се однесува на зборови и зборење („*obscaena verba*“, „*obscaena dicta*“ cf. „*obscaena carmina*“ кај Проперције 1, 16, 10) или со *omen*, *omina*.

6) Графијата *obscaenus* ја среќаваме кај Варона (de lingua Lat. 7, 5, 96), ако ни е текстот добро предаден; а таа секако е дојдена поради неговото етимологизирање во врска со *scaena* или со *scaeva*. — Формата со *oe* е поканса.

7) B. Bréal—Bailly, l. c.; cf. Benoist—Goelzer, Nouveau dict. latin-français, s. v. *obscoenus*.

8) B. Non. Marc. p. 357; Fest. l. c.; Varro l. c.

9) Види ги белеш. 3 и 4 горе. — Горното може најарно да се по-

Во разните натписи што ни се останати од Етрурците не може да се најде ни еден збор што би можел да се поврзе со *obsceñus* по форма, иако имаме баш од оваа област, т. е. од култот и ритуалот, најмногу натписи и, следователно, најголем број зборови и термини. Се разбира дека овој факт сам по себе не може да биде решителен, ако би имало повеќе сигурни докази дека зборот е етрурски. Но ова не може ни да биде кога етрурскиот јазик си останува се уште сосема малу познат и каде што оперираме во главно со претпоставки повеќе или помалу сигурни.

Иако е познато дека аугурската и другите сродни дисциплини во Рим се дојдени преку Етрурците и дека еден дел од нивната терминологија е етрурски, сепак и тука имаме во главно латински зборови. Етрурското влијание и присуство на етрурски аугури, свештеници и жреци, можело да се одрази во латинскиот јазик и на друг начин: во изменувањето структурата на латинските зборови — во оние многубројни неправилности на вокализмот и консонантизмот што ретко ги среќаваме во друг индоевропски јазик. Во оваа смисла и зборот *obsceñus* можел да претрпи некое влијание.

Држејќи се за формата *obsceñus* како најстара и автентична, за најстарото значење „male dictum“, „malum (sc. turpe) omen“, што говори за неговата припадност на аугурската дисциплина и терминологија, и анализирајќи ги познатите места од постарите латински поети и писатели,¹⁾ дој-

тврди со гласата на Фест: *Alliensis dies dicebatur apud Romanos obscenissimi ominis.*

¹⁾ Enn. (v. Remains of Old Latin I, ed. E. H. Warmington, Cambridge 1935, p. 436 — frgg. varia 12): „contra carinantes *verba* aeque *obscena* profatus“ (cf. Serv. ad Aen. VIII 361).

Acc. Astyau. ap. Non. 357 (=Remains . . . II p. 372): „nunc, Calcha, finem religionum fac, desiste exercitum | morari nec me ab domuitione arcere tuo *obsceno* omine.“

Acc. Oenom. ap. Non. 357 (=Remains II p. 498): „Vos ite actutum atque opere magno edicite | per urbem ut omnes, qui arcem Alpheumque accolunt cives *ominibus* *faustis* *augustam* adhibeant | *faventiam*, ore *obscena* dictu segregent.“

Lucil. I. XXIX ap. Non. p. 357: „deum rex avertat *verba* *obscena*“
Varro Agath. ap. Non. p. 356: „pueri *obscenis* *verbis* novae nuptulae aures returant.“

Varro de L. L. 7, 5, 96 (види ја белешката 5 на стр. 294).

Fest. s. v. *Oscum*: „... *Oscis* enim frequentissimus fuit usus libidinum spurcarum, unde et *verba impudentia* appellantur *obscena*“ (Paul.) „... a quo (scil. *Osc*) etiam *verba impudentia* et elata appellantur *obscena*, quia frequentissimus fuit usus *Oscis* libidinum spurcarum . . . *Oscos*, quos dicimus, ait Verrius, *Opscos* antea dictos teste Ennio . . . adjicit etiam, quod stupra inconcessae libidinis *obscena* dicantur ab eius gentis consuetudine inducta, quod verum esse non satis adducor, cum apud antiquos omnes fere *obscena dicta* sint quae *mali ominis* habebantur. ut illa Vergilii testimonio sint, ut superiorum auctorum exempla referre non sit necesse, cum ait *Harpurias obscenas volucres* et *obscenamque famem*.“ Id. s. v. „*Praetexta*

дуваме до заклучение дека етимологијата „*ab obs et canendo*“, позната од граматикот Присцијан како прва меѓу цитираните три и веројатно негова, е онаа која најмногу одговара и поради формата и поради најстарото значење и поради семасиолошки аналогии од цела една група зборови изведени од *ob* и *cano*, како што се *occupo* (*obcano*), *occanto* (*obcanto*), *occino*, *occentus*, *occento*, *occentatio*, *oscen*.

За да се разбере колку е природна оваа етимологија, потребно е само да се прегледаат неколку места од текстовите каде што се употребени горе спомнатите зборови.

Како што е познато, зборот *obsценus* во најстарите текстови е употребен со значење (*зло*)*кобен*, *несреќен*, *лош* во врска со глаголи или именки што значат *говорење*, *збор*, *глас*, *ћесна*, *ћрећсказание*. Овој факт го има истакнато уште стариот граматик Фест и оттука најарно се гледа дека зборот е земен од аугурската терминологија каде што се употребувал како т. т. за *лошо ћрећсказание* т. е. како антоним на *augustus* одн. *faustus*.¹⁾

Фактот дека зборот *obsценus* е употребен како епитет (атрибут) на зборови што значат *збор*, *ћрећсказание*, *глас* и, нарочно, *ћесна* не доведе до мислата да заклучиме дека етимологијата „*ab obs et canendo*“ крие во себе можности не само за празно етимологизирање.

Појдувајќи во почетокот од значењето и смислата на зборот како пресудни за неговата етимологија и оставајќи го разгледувањето на неговата надворешна — формална — страна за покасно, дојдуваме до основниот збор сложен „*ab obs et canendo*“ — *occupo* и *occino*. Значењето кај првиот²⁾ е повеќе буквално и сосема блиско до основното значење на простиот глагол *cano*, само потесно (*шпрубење* на бој-

tis: (Paul.) „*nefas erat obsceno verbo uti ideoque praetextum appellabant sermonem, qui nihil obscenitatis haberet*“; (Fest.) „*praetextum sermonem quidam putant dici, quod praetextatis nefas sit obsceno verbo uti: alii quod nubentibus depositis praetextis a multitudine puerorum obscena clamentur*.“

Кон последното се однесува и следното место од Овидие (Fast. III 674/5): „*nunc mihi, cur cantent superest obscena puellae | dicere: nam coeunt, certaue probra canunt*.“ Cf. Prop. I 16, 9/10: „*nec possum infamitis dominae defendere noctes, | nobilis obscenis tradita carminibus*...“ (говори вратата! — ianua s. porta).

Non. p. 356 7: „*obscenum est immundum ... obscenum vitabile ... obscenum significat et male dictum*...“ (види ги напред цитатите од Акције и Луцилие). — Cf. Ovid. fast. III 695: „*Inde ioci veteres obscenaque dicta canuntur*...“ Id. met. XIV 521 2: „*Improbat has pastor, saltuque imitatus agresti | Addidit obscenis convicia rustica dictis*...“

Hor. epist. II 1, 126 7: „*os tenerum pueri balbumque poeta figurat, | torquet ab obscenis iam nunc sermonibus aurem*...“

1) Види ја претходната белешка.

2) *Occano* (*obcano*) 3 -*canui*: Tacit. ann. II 81 „*tum Sentius occanere cornua tubasque ... iussit*.“ Sall. hist. frg. I 71 (Kritz.: 69): „*iussu Metelli cornicines occanere*.“ Cf. Serv. Verg. G. II 384.

ните инструменти — труби, рогови и сл.). Но другиот — *occipio*¹⁾ — има значење не само буквално — *иеење*, туку и *иеење кое ирејскажува нешто (добро или лошо)* и тоа обично *иесна* или *глас* на животно (најчесто: птица) *со лош или добар знак*. Тоа значење го има и именката изведена од супинската основа — *occensus*, *-us*²⁾ *за гласот на глушецој*, обично *како лош знак* т. е. *глас со лошо ирејскавање*. Значењето „претскажување, пророкување“ излегува од основниот глагол — *canere*. Негативното значење што го имаат горните зборови произлегува од превербот одн. префиксот *ob*, *obs*, *oc-* којшто во врска и со други глаголски и именски основи им дава на овие најчесто негативна смисла или нијанса³⁾

Негативното значење е нарочно изразено кај изведениот глагол (од *occensus*) *occento*. Од овој глагол не е познато само значењето *иеење со лошо ирејскавање, кобење* но и *иеење иесни одн. сџихови иројив некого (за ругање или псување) со цел да се навреди и осрамоји* т. е. *иеење лоши, бессрамни иесни или зборови; карање, исување*.⁴⁾ Овој збор

¹⁾ *Occipio* 3 *-cipini* (*-cecini*): Liv. X 40, 14 „... ante consulem haec dicentem corvus voce clara *occipuit*: quo laetus augurio consul... signa canere... iussit.“ Liv. VI 41, 8: „... eludant nunc licet religiones quid enim esse, si pulli non pascantur, si ex cavea tardius exierint, si *occipierit* (v. l. *occipuerit*) avis?“ Apul. flor. 13: „... quippe haec animalia (=aves) inter se vario tempore et vario modo *occidunt* et occipiunt carmine.“ Val. Max. I 4, 2 „Tib. Gracchus, quum ad res novas pararetur, auspicia domi prima luce petiit: quae illi perquam tristia responderunt. Nam janua egressus, ita pedem offendit, ut digitus ei decuteretur: tres deinde corvi, in eum adversum *occinentes*, partem tegulae decussam ante ipsum propulerunt.“

Occino = *occano*: Amm. XVI 12, 62 „Quibus ita favore superni numinis terminatis, post exactum iam diem *occidente* lificine revocatus invictissimus miles, prope supercilia Rheni *occendebat*...“ Cf. Id. XXXI 15, 13 „sed buccinis optimatum monitu *occinentibus* instauratum est proelium...“

²⁾ *Occensus -us*: Plin. n. h. VIII 57 (82) „quo in genere multi et hos incolas domuum posuere mures, haud spernendum in ostentis etiam publicis animal... nam soricum *occentu* dirimi auspicia Annales refertos habemus.“ Val. Max. I 1, 5 „*Occensusque* soricis auditus, Fabio Max. dictaturam, C. Flaminius magisterium equitum deponendi causam praebuit.“ Cf. Amm. Marc. XVI 8, 2 „... nam siquis super *occentu* soricis vel occursu mustellae vel similis signi gratia consulisset quemquam peritum... interibat.“

³⁾ Cp. Ernout—Meillet³ s. *cano* (p. 167) — *occino*: faire entendre un chant de mauvais augure (le préfixe *ob-* marquant souvent une idée d'empêchement, d'hostilité).

⁴⁾ *Occento* 1. „пеам пред или против“: Plaut. Curc. I 2, 57 „Quid si aadam ad foreis, atque *occentem*?“ Cf. Id. Stich. IV 1, 66 „dabitur homini amica, noctu quae in lecto *occentet* senem.“

Plaut. Merc. II 3, 70 „Quia illa... quando incedat per vias: contemplant, conspiciant | omneis, nutent, nictent, sibilent, vellicent, vocent, molesti sint, *occident* ostium...“ Cf. Fest. s. v.: „*occintassint* antiqui dicebant, quod nunc *convicium fecerint* dicimus, quod id clare et cum quodam canore fit, ut procul exaudiri possit: quod turpe habetur, quia non sine causa fieri putatur.“ Plaut. Persa IV 4,20 „at enim illi noctu *occintabant* ostium, exurent foreis...“ Cf. Cic. r. p. IV 10 „... nostrae contra XII ta-

со своите значења најмногу ни помага да ги разбереме двете основни значења и на *obsceus* — 1. (зло)кобен и 2. бессрамен, оти тие се основни значења на обата збора.

Дека и зборот *oscen oscinis*¹⁾ е изведен од об и сапо, познато е уште од В. Корсен.²⁾ Значењето на *oscen* („животно, обично птица, што со својот глас дава добар или лош знак, претсказание“) наполно одговара и се слага со етимологијата на зборот и со она што го знаеме од другите изведеници од об и сапо. И за овој збор е познато дека е од аугурската терминологија. Тоа што тој нема во своето значење само негативна смисла произлегува и од основното значење на *oscino* (одн. сапо) и од фактот што во неговата архаична форма префиксот *ob* (*obs*) гласи *os* (како и кај *ostentum* од *ostendo*), така што врската со покасното најмногу раширено негативно значење на *ob* беше прекината и, како изгледа, заборавена, додека кај *obsceus* таа врска остана да постои и, веројатно, да го засили неговото негативно значење.

Она што је познато за *obsceus* и *oscen*, т. е. дека се зборови од аугурскиот речник, може да се потврди и кај другите изведеници од сапо и сагмен, пак и кај спомнатите *oscino*, *oscentus*, *oscento* а веројатно и кај *oscento*.³⁾ Од содржајна т. е. семантичка страна сродноста меѓу *oscen*,

bulae quum perpaucas res capite sanxissent, in his hanc quoque sancientiam putaverunt, si quis occentavisset, sive carmen condidisset, quod infamiam faceret flagitiumve alteri . . . Или во значење „луштам глас од лошо претсказание“. *Amm. Marc. XXX 5, 16 „namque diebus ante paucissimis ruinas fortunarum indicantia . . . et apud Sabariam eodem adhuc constituto, bubo culminibus regii lavacri insidens occentansque funebria, nulla iacientium sagittas et lapides contemplabili dextera cadere potuit . . .*

Именката *occentatio*, изведена од горниот глагол, го има она значење кое се гледа во *oscano* и *oscino*. Cf. *Symm. laud. in Valent. 2, 14: o. bucinarum.*

¹⁾ *Oscen*-inis, comm. Varr. de L. L. VI 76: „hinc (sc. ab ore) *oscines* dicuntur apud augures quae ore faciunt auspicium.“ Cf. *Fest. 197: „oscinum tripudium est, quod oris cantu significat quid portendi; cum cecinit corvus, cornix, noctua, parra, picus . . . Oscines aves Ap. Claudius esse ait, quae ore canentes faciunt auspicium, ut corvus, cornix, noctua: alites, quae alis ac volatu; ut buteo, sanqualis, aquila, inmusulus, vulturius: picus autem Martius Feroniusque et parra et in oscinibus, et in alitibus habentur.“* *Cic. ad fam. VI 6, 7: „ . . . non igitur ex alitis involatu nec e cantu sinistro oscinis, ut in nostra disciplina est, nec ex tripudiis solistimis aut soniviis tibi auguror . . .*“ *Plin. n. h. X 19 (22): „nunc de secundo genere dicamus, quod in duas dividitur species, oscines et alites. illarum generis cantus oris, his magnitudo differentiam dedit.“* Cf. *Id. X 29 (42) et 31 (46).* *Auson. (R. Peiper) p. 165, 112: „Quadrupes oscinibus quis iungitur auspicii? Mus.“*

²⁾ W. Corssen, *Ueber Aussprache, Vokalismus u. Betonung d. lat. Sprache* I², 121 според Walde, LEW. s. v. *oscen*.

³⁾ *Occanto* (*obcanto*) I. „опчинувам, опсenuвам, опчарувам“. *Apul. apol. 84: „ . . . dictu, quibus verbis epistulam finierit mulier obcantata, vcores, amens . . .*“

осцино, осценто и obscenus е наполно јасна и очебијна, така да е малку и за чудење, како да не е порано утврдена врската на obscenus со неговите корадикали и како да се поминало преку старата етимологија „ab obs et sanendo“, забележена кај Присцијана. Причината за ова можеби лежи во тешкотијата што ја создава формалната страна на зборот со својот долг вокал *e* во вториот слог. Зборот obscenus уште од Варона е познат и во формата obscaenus која низ Средниот и Новиот век останала во почеста употреба и затоа била земена во учените комбинации на филолозите и лингвистите како најстара и првобитна.

Етимологијата на Присцијан со сè што можела да биде случајна, иако Присцијан не дал и не можел да даде задоволително лингвистичко толкување на формалната страна и макар да за оваа етимологија од формална страна постојат повеќе тешкотии отколку за врската со saenim, scaevus или scaena, сепак не се тие тешкотии од таков вид, да не даваат можност за правилно решение на етимологијата на obscenus. Дури би сум рекол дека е денес, благодарение на средствата што ни ги става сравнителната и историската граматика, етимологијата на obscenus од ob и saeno исто така лесно да се објасни и од формална страна, ако не и полесно од етимологиите конструирани врз формата obscaenus.

Ако се појде од основите на оссапо, осцино или oscenis, навистина ќе биде тешко да се објасни долгиот вокал *e* во obscenus. Но ние погоре видовме дека obscenus има најмногу допирни точки во значењата со oscento (демонинатив од oscentus) и нема ништо поприродно до да се појде од основата на овој глагол — oscent- одн. obscent-, само сега треба да се објасни како се изгуби *-t-* и како се продолжи *e*.

Зборот *obscenus* е изведен од основата *obscent-* со познатиот и од другите и-е. јазица суфикс *-sn-*, како во *cena* и *luna*¹⁾ или, уште поблизу, во *Picenim* (од **Picent-sn-om*): *Picentes*, *egenus* (од **egent-sn-os*): *egens*²⁾ и можеби *habena* (од **habent-sn-a*): *habens*. Дека суфиксот можел и по аналогича да биде пренесен, може да се види и од распоредните броеви (*quini* : *bini* = *septeni*, *noveni*, *deni*, *vicens* etc., *centeni*, *ducenti* etc. *milleni* : *seni*).

Да заклучиме. И од формална страна, а нарочно од содржајна, се гледа дека *obscenus* не може да се оддели

1) В. А.-С. Juret, Formation des noms et des verbes en latin et en grec, p. 34.

2) Комп. и суперл. од *egenus* се дополнуваат од основата *egent-* (*egentior*, *-us* и *egentissimus*, *-a*, *-um*).

од своите корадикали *oscen*, *oscino*, *osciano*, *obscanto*, *oscensus*, *oscensatio* и пред се од *oscento*. Разните форми на префиксот *ob* во врска со *cano* преку новиот член — *obscenus* си добиваат дефинитивна развојна слика: *ob-*, *os-*, *obs-*, *os-*.

Скопје.

М. Д. Пеџрушевски.

ZUSAMMENFASSUNG

M. D. Petruševski: OBSCENUS

Der Verfasser des obigen Aufsatzes hebt hervor, daß *obscenus* zu jenen gemeinkundigen lateinischen Kulturwörtern gehört, welche eine endgültige und sichere Etymologie noch nicht gefunden haben.

Schon die alten römischen Grammatiker und Gelehrten ließen uns mehrere Vermutungen über die Etymologie von *obscenus* (zwei von Varro: 1. von *ob* u. *scaena*, 2. von *ob* u. *scævus*; eine von Festus — von *Opsci* = *Osci*; drei von Priscian: 1. von *ob* u. *caenum*, 2. von *ob* u. *κοῦόν*, 3. von *ob* u. *cano*), deren einige in die gelehrten Kombinationen der Philologen u. Sprachforscher des XIX u. XX Jhdts eintraten (*ob, scævus* bei Vaníček; *Oscus* bei Cocchia; *obs, caenum* bei Walde u. Hofmann). Ernout u. Meillet nehmen keine der obenerwähnten an und vermuten in *obscenus* eine etruskische oder durch etr. Vermittlung gekommene Entlehnung.

Unter den neueren Sprachforschern niemand, soviel dem Verf. zugänglich, nahm die drei letztgenannten Etymologien Priscians in eine ernsthafte Kombination, obwohl in der letzten („ab *obs* et *canendo*“) große Wahrscheinlichkeit für eine regelrechte und endgültige Feststellung derselben steckt.

Auf Grund der schon festgestellten Tatsache, *obscenus* sei in den ältesten Texten mit der Bedeutung „funestus, prodigiosus“ (Cf. Walde—Hofmann, s. *caenum*) vornehmlich gebraucht worden, zieht der Verfasser den Schluß, daß *o.* eine Ableitung von *ob* u. *cano* ist, geradeso wie *occano*, *occino*, *occensus*, *occento*, *occensatio*, *obscanto*, *oscen*.

Die zwei Grundbedeutungen von *obscenus* 1. von ungünstiger Vorbedeutung; ungünstig, unglücklich u. 2. anstößig, unanständig, unsittlich — entsprechen völlig jenen von *occento* (bekannt seit den Zwölf Tafelgesetzen). *Obscenus* ist von demselben Stamme *occen-*, älter *obs-cent-* (cf. *oscen* < *obs-can-*) mit dem Suffix *-sn-* abgeleitet, wie *cena* u. *luna* von **kert-sna* u. **leuk-sna* (vgl. Juref, Formation 34) oder nach *Picenum*: *Picentes*; *egenus*: *egentior*, *egentissimus*; *habena* (< **habent-sna*): *habens*. Aus den lat. Numeralia distributiva sieht man am besten, wie eigen dieser Suffix der lat. Sprache war (*quini: bini*; *septeni*, *noveni*, *deni* etc., *vicieni* etc., *centeni*, *ducenti* etc., *milleni: seni*).

Wie aus der Form um so mehr aus der Bedeutung erhellt die Entlehnung von *o.* aus *ob* u. *cano* und seine Verwandtschaft mit den oben genannten Korradikalen, deren die Mehrheit in der Auguralsprache gebraucht wurde, vor allem aber *occino*, *occensus*, *occanto*, *oscen* u. *o.* Durch *o.* ist die volle Form des Präfixes *ob-* — *obs-* festgestellt, das vereinfacht als *os-* in *oscen* u. *ostentum* (*ostendo*) vorhanden liegt.